

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 44 (100).

27. oktoobril 1923 a.

III. aastakäik

Ilmsb üks kord nädalas — igal laupäeval.		Kuulutuste hind:	
Tellimise hind: aastas	Mk. 800.—	1/1 lehek. Mk. 3000.—	1/4 lehek. Mk. 800.—
poole aastas	400.—	1/2	1/8 . . . . .
veerand aastas	200.—	1/3	1/16 . . . . .
Üksik nummer maksab Mk. 20.—		1/32 lehek. Mk. 100.—	
Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.		Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.	
Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.		Adressi muutmine 10 mk.	
Awatud kell 1/9—1/3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.		Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338	
		Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543	

Sisu: 1) E. Dolf, Omawalitsuste rahaline seisukord ja maksud. 2) H. Salaw, Udupilt ja kinofilm politseikoolides. 3) Dr. Schneickert, Kuulikindel soomuskehakate politseile. 4) Politseiametnikkude kogude senisest ja edaspidisest tegewusest. 5) K. Mikfeldt, Õigus-teadusest. 6) Ametlik osa. 7) Mitmesugust. 8) Küsimused ja kostmised. 9) Kuulutused.

Omawalitsuste rahaline seisukord ja maksud.

E. Dolf.

(Lõpp.)

Missugused oleksid siis need abinõud, mida omawalitsuste praeguse rahalise kitsikuse kõrvaldamiseks tarwitusele tuleks wõtta ja mis ühtlasi wõimaldaksid nende tegewust vähemalt lähemates aastates laiendada?

Kui ma selles asjas teatawa kawa üles sean, siis sünnib see selles teadmi-ses, et soowitatud abinõud ikkagi ainult ajutist laadi on ja et terve meie maksu-süsteem, mille läbiwaatamine praegu käsil, lähemas tulewikus ka omawalit-suste sissetulekutele kindlama ja püsiwa-ma aluse paneb.

Selle maksusüsteemi esimene nõudmi-ne omawalitsuste kohta peab olema, et ta wiimastele nende tulude ja kulude ta-sakaalu wiimiseks tarwisminewad sisse-tulekud kindlustab. Aga seda veel wä-hē. On nimelt veel tarwilik, et maksus-

tamisele teataw paenduwus antakse, s. t. maksustamine peab uuesti üleskerkiwate tarwidustega sammu pidada wõima.

Praegu wõtawad omawalitsused mõne-dest riigi maksudest, näit. tulumaksust, osa teatawa protsendi näol. Et sarnane osasaamine riigi maksudest mitte kindlat ülewaadet oodatavate summade kohta ei paku ja nende sissetulek sagedasti õige pikale wenib, mis omawalitsustelt wõima-luse wõtab oma eelarweid õigel ajal ja tulude kohaselt kokku seada, siis tuleks maksureformi teostamisel wõimalikult sinna poole püüda, et riigi ja omawalitsus-te maksude wahel kindlam wahejoon tõm-matakse, s. o. teatawad maksud määra-takse riigile ja teatawad omawalitsustele.

Waewalt pääseb aga ka siis, kui mak-sud ülemal tähendatud wiisil korraldatud, lisamaksude wõtmisest üksikute riigi

maksude kõrwal mööda, sest need annaksid võimalust maksusid omawalitsuste kasuks paenduwamaks teha.

Riiklised toetused omawalitsuse asutustele jookswate kulude katteks peaksid ära jääma.

Eelpool ülesseatud küsimuste juure tagasi tülles, peatame üksikasjaliselt waldade, alewite, maakondade ja linnade juures.

W a l l a d. Nagu ülemal nägime, on waldade puudujääk 1923 a. vähemalt 50 miljoni marka. Selle summaga kui puudujäägiga tuleb kindlasti ka edaspidi rehkendada.

Mis puutub kõigepealt käesolewa aasta puudujäägisse, siis oleks seda võimalik katta ainult lisamaksudega, ehk olgu siis, et riik waldadele toetust määrab. Kõige kindlamaks tuluallikaks oleks siin isiku- ja liikumata waranduste maks. Nimelt tuleks waldadele lubada wõtta isikumaksu kuni 200 marka mees- ja 100 marka naisisiku pealt ja liikumata waranduste maksu kuni $\frac{1}{3}$ sellest, mis nende hääks ette on nähtud liikumata waranduste maksu seaduses.

Isikumaksu ülemmäär on seadusega 200 marga peale meesterahwa ja 100 marga peale naisterahwa kohta kindlaks määratud. Maks on täies ulatuses ära kasutatud ja seda loodetakse nagu eelarwetest selgub, üldsummas 49 miljoni marka sisse wõtta. Et see summa aga liialdatud on, nagu üldse tulud ka mitmest teisest maksust, mis sündinud selle lihtsa sihiga, et eelarweid tasakaalu wiia, siis wõiks isikumaksust tähendatud normide juures lisasissetulekut oodata äärmiselt 45 miljoni marka. Et lisaisikumaks maksjatele koormawaks läheks, ei wõiks mitte oletada, iseäranis kui silmas pidada, et praeguse tulumaksu seaduse juures terwe liik isikuid tulumaksust waba on.

Liikumata waranduste maks annab praegu waldadele 40 miljoni marka. Üks kolmandik sellest oleks natuke üle 13 miljoni marga. Et ka seda summat täiesti võimalik ei ole kätte saada, siis tuleb sellest lisamaksust umbes 10 miljoni mrk. arwesse wõtta.

Nii saaksid siis wallad lisamaksudest 55 miljoni marga ümber sissetulekut, s. o. natuke rohkem, kui neil puudujääkisid on.

Waldade edaspidiste puudujääkide kõrwaldamiseks wõiksid waldade maksude asjus järgmised korraldused maksma pan-

dud saada, nagu seda ka maakonna omawalitsuste poolt siit ja sealt soovitatud.

1. Isikumaks peab endiselt maksude nomenklatuuri jääma, hoolimata sellest, et mitmelt poolt tema ärakaotamist nõutakse. Sest kui seda maksu ära kaotada, mis praegu waldadele 50 miljoni marga ümber sissetulekut annab, siis peab waldadele tema asemele mõnda teist tuluallikast kätte näitama, mis waewalt teostataw on, sest et wallad, nagu eespool nägime, juba praeguste sissetulekute juures kõige hädalisemalt uusi tuluallikaid tarwitawad. Et neid leida, ei tule mitte üksi praeguse isikumaksu juure jääda, waid selle maksu praegused ülemmäärad tuleksid koguni tõsta — meesisikutele 200 marga pealt 500 margani ja naisisikutelt 100 marga pealt 300 margani. Wõiks aga tõsiselt kaaluda, kas isikumaksu ülemmäär mitte wabaks jätta, mis annaks võimaluse waldadel wabamalt talitada. Niisugune maksustamisewiis on omawalitsus-poliitiliselt õige ja paljudes wäljamaa riikides tarwitamisel.

See maks annaks waldadele, kui ta täies ulatuses ära kasutatud, umbes 95 miljoni marka sissetulekut, mis waldade praegused puudujäägid ära kataks.

2. Waldades praegu wõetaw tööstusmaks tuleks waldadelt ära wõtta ja anda maakondadele, kuid uuel alusel, nimelt lisamaksuna riigi puhtakasumaksule tööstusliste ja kaubandusliste etteewõtete pealt. See lisamaks wõiks kuni 50% riigimaksu summast tõusta. Waldadele tuleks jätta tööstusmaks ainult nendelt etteewõtetelt, mis puhtakasumaksu alla ei kuulu. Selle tuluallika andmine maakondadele on sellepärast otstarbekohane ja tarwilik, et sellest maksust tuntawat tulu ainult need wallad saawad, kus suuremad tööstuslised etteewõtted on. Edaspidi saaks aga see tulu ülemaakondliste ülesannete täitmiseks ära tarwitatud, mis õiglasem. Pealegi on praeguse tööstusmaksu alused väga kõikuwad ja raskesti ära määratawad, mille tõttu selle maksu wõtmise asjus tööstuse asutuste osanikkude ja waldade wahel sagedased waielused ja protsessid tekiwad.

Tööstusmaksust on waldade 1923 a. eelarwetes 18 miljoni marga ümber sissetulekut ette nähtud.

Selle maksu kaotamisega tuleksid waldadele järgmised uued tuluallikad anda nii nende praeguste ülesannete täitmiseks, kui ka nende tegewuse tarwiliseks laiendamiseks:

a) Maal wõetawa liikumata waranduste maksu („R. T.“ nr. 18/19 ja 137/138 — 1920 a.: nr. 4 — 1921 a.; nr. 159 — 1922 a.) riigi osa tuleks anda täies ulatuses omawalitsustele — alewitelt saadaw osa alewitele ja waldadelt saadawast osast $\frac{1}{3}$ waldadele ja $\frac{2}{3}$ maakondadele. Et riik waldadelt 40 miljoni marka liikumata waranduste maksu saab, siis langeks sellest summast waldadele 13 miljoni marka ja maakondadele 26 miljoni marka.

Omawalitsused on järjesti selle maksu-osa äraandmist oma kasuks tarwilikuks tunnistanud, kuid rahaministeerium on kindlasti selle wastu seisnud, põhjendades seda sellega, et kadastri korrashoidmine ja täiendamine rahaministeeriumi käes on ja sellepärast ka liikumata waranduste maksust üks osa kadastri korraldamise kuludeks peab minema.

Minu arwamise järele peaks kadastri korrashoidmine ka edaspidi rahaministeeriumi ülesandeks jääma, kuid selleks tarwisminewaid kulusid wastamisi seada tuludega liikumata waranduste maksust ei leidu iseäralist põhjust. Need kulud, nagu paljud teisedki, kaetakse üldistest riigi sissetulekutest. Olgu siis, et riigil üleüldse wõimalik ei ole oma praegustest maksudest midagi omawalitsuste kasuks ära anda.

b) Waldadele tuleks anda õigus isikutelt, kes walla piirides tulumaksu maksjate nimekirjades seisawad, lisamaksu wõtta. See lisamaks wõiks tõusta kuni 45% walla heaks minewast tulumaksu summast. Lisamaks tuleks sisse wõtta ühel ajal põhimaksuga.

See annaks waldadele praeguse tulumaksu seaduse põhjal umbes 5 miljoni marka sissetulekut.

Kui wõtta arwesse, et tööstusmaks teatawatelt ettewõtetelt waldade kasuks ka edaspidi alles jääb ja et maksu alla waldade heaks ka kaubanduslised ettewõtted wõiksid pandud saada, mis riigi puhtakasu maksu alla ei kuulu, siis oleks waldadele wõimalus antud ülemal ettetoodud maksukorraldustega oma praeguseid kulusid katta ja wäikest osa sissetulekutest ka oma tegewuse laiendamiseks ära tarwitada.

Alewid. Nagu ülemal selgus, tuleb alewitele tuluallikad kätte näidata esiteks nende 8 miljoni margalise puudujäägi katteks ja teiseks nende tegewuse tarwili- seks laiendamiseks.

Siia wõiksid järgmised tuluallikad kuuluda:

1. Liikumata waranduste maksu riigi osa, mida wiimane alewitelt saab, tuleks alewitele anda. See osa ei ole suurem kui umbes 1 miljon marka.

2. Sellesama maksu maakondade osa, mis wiimased liikumata waranduste maksuseaduse § 38 järele alewitelt saawad, tuleks samuti alewitele anda.

See osa annaks alewitele 2 miljoni marga ümber.

Alewid on, nagu linnadki, majandusliiselt maakondadest lahutatud. Maakonnad linnadelt mingisuguseid maksusid ei saa, alewitelt aga saawad nad liikumata waranduste maksu („R. T.“ nr. 18/19 — 1920 „ § 38) ja tulumaksu („R. T.“ nr. 78 — 1922 a., § 91). Seni kui maakonnad alewi koolide õpetajate palgamaksmisest osa wõtsid, oli maakondadel ehk teataw alus alewitelt wastawaid tulusid saada. Et aga maakonnad praegu alewite poolt ülespeetawate awalikkude koolide õpetajate palkade maksmisest wabastatud on, siis ei wõiks maakonnad alewitelt ka mingisuguseid tulusid maksude näol nõuda. Alewitelt maksude saamist wõiksid ehk õigustada maakondade järelwalwe kulud, kuid need wiimased on sedawõrd wäikesed, et nad arwesse ei wõiksid wõetud saada.

Alewid, kui noored asutused, tarwitawad ise sissetulekuid, praegu aga on nad selle tõttu, et nad osa alewi piirides sissetulewatest tuludest maakondadele ära andma on kohustatud, kaugelt halwemas seisukorda asetatud, kui linnad.

3. Tulumaksu maakondade osa, mida wiimased tulumaksu seaduse järele alewitelt saawad, tuleks, nagu liikumata waranduste maksu, alewitele anda. (Waata seletus eelmise punkti juure.)

Selle maksuosa suurus on umbes 1 miljon 300 tuhat marka.

4. Tulumaksu riigi osa, mida wiimane alewitelt saab, tuleks täies ulatuses anda alewitele. See alewitele antaw riigi tulumaks sünnitab umbes 3 miljoni 900 tuhat marka.

5. Alewitele tuleks nagu waldadelegi õigus anda isikutelt, kes alewi piirides tulumaksu maksjate nimekirjas seisawad, lisamaksu wõtta kuni 25% alewi hääks minewast tulumaksu summast.

See lisamaks, mis sisse wõetakse ühes põhimaksuga, annaks alewitele, kui arwesse wõtta ka alewitele antawad maa-

konna ja riigi tulumaksu osad, umbes 1 miljon 450 tuhat marka sissetulekut.

Punkt 1—5 all tähendatud tulude kogusumma teeks alewite kohta wälja 9 miljoni 650 tuhat marka.

Sellega oleks siis alewite ülemal tähendatud 8 miljoni margaline puudujääk kaetud. Et aga alewitele tegewuse laiendamist võimaldada, tuleks:

6. Alewitele õigus anda isikumaksu wõtta waldadega üldistel alustel, s. o. kuni 500 marka mees- ja 300 marka naisisikutelt, wõi alewiwolikogude äranägemise järele.

7. Alewiseaduse § 114 ettenähtud alewi liikumata waranduste maksu (оцѣночный сборъ) ülemäärad tuleksid linnade sellesarnase maksu ülemääradega ühele kõrgusele seada, nimelt 20% puhtast sissetulekust wõi 2% liikumata waranduste wäärtusest.

Seal, kus see liikumata waranduste maks sisse seatakse, langeks muidugi 19. jaanuari 1920 a. seaduse põhjal alewi heaks wõetaw liikumata waranduste maks ära („R. T.“ nr. 18/19 — 1920 a.).

M a a k o n n a d. Nagu ülemal nägime, on maakondade puudujääk 115 miljoni marka. Seda puudujääki katta wõiks järgmisel teel:

1. Maal wõetawa liikumata waranduste maksu riigi osast, mida wiimane waldadelt saab, tuleks anda $\frac{2}{3}$ maakondadele.

Selle osa suurus on, nagu waldade tululikkate juures selgitatud sai, 26 miljoni marga ümber.

2. Maakondade hääks läheks waldades praegu wõetaw tööstusmaks, kuid uuel alusel, nimelt lisamaksuna kuni 50% riigi puhtakasumaksule waldades asuwate tööstusliste ja kaubandusliste ettewõtete pealt. Et maksu alla maakondade hääks ka kaubanduslised ettewõtted langewad, siis annaks see puhtakasu lisamaks maakondadele 18 miljoni marga ümber sissetulekut.

3. Maakondadele tuleks üle anda terve tulumaksu riigi osa, mida wiimane waldadelt saab.

Selle osa suurus on 75 miljoni marga ümber.

Et maksude tuntawam suurendamine praegusel ajal õige küsitaw on, sarnane samm igatahes tõsist järelekaalumist nõuab, siis oleks ainukene wäljapääsetee maakondade puudujääkide katmiseks — tähendatud riigi tulumaksu osa anda maakondadele.

Punkt 1—3 all ülesloetud tulud annaksid maakondadele kogusummas 119 miljoni marka. Kui arwesse wõtta, et maakondade praegune puudujääk 115 miljoni marka wälja teeb, ja silmas pidada, et tulumaksu ja liikumata waranduste maksu osad, mis maakonnad alewitelt kogusummas 3 miljoni 300 tuhat marka saawad, alewitele antakse, siis kataks ülemalnimetatud 119 miljoni margaline summa maakondade puudujäägi kinni.

Et aga maakondadele võimalus anda oma tegewust laiendada ja uuesti üleskerkiwaid ülesandeid täita, tuleks:

4. Riigil oma tulumaksu osast, mida ta linnadelt saab, weel pool osa ära anda, nimelt $\frac{1}{3}$ sellest poolest osast maakondadele ja $\frac{2}{3}$ linnadele.

Et riik praegu terwest linnade tulumaksust $\frac{2}{3}$ omale saab ja pool osa sellest 50 miljoni marga ümber wälja teeb, siis saaksid maakonnad omale 17 miljoni ja linnad 33 miljoni marka tulu juure.

L i n n a d. Linnade tegewuse laiendamiseks oleks tarwilik:

1. Et riik oma tulumaksu osast, mida ta linnadelt saab, nagu ülemal juba tähendatud, weel poole osa omawalitsuste kasuks ära annaks, mis linnade kohta, nagu eelpool nägime, 33 miljoni marga ümber wälja teeks.

2. Et linnadele nagu waldadele ja alewitelegi õigus antaks isikutelt, kes linna piirides tulumaksu maksjate nimekirjas seisawad, lisamaksu wõtta kuni 15% linna heaks minewast tulumaksu summast, mis ühel ajal põhimaksuga sisse nõutakse.

See annaks linnadele, kui arwesse wõtta ka linnadele antawat tulumaksu riigi osa, umbes 13 miljoni marka sissetulekut.

Kõiki kokkuwõttes tuleb tähendada, et ettetoodud maksude korralduse juures omawalitsuste rahalised tarwidused vähemalt lähema aja kohta enam vähem rahuldatud oleks.

Kuiwõrd ettetoodud kawa riigile wastuwõetaw oleks, oleneb muidugi riigi rahalisest seisukorrast. Leiab riik, et tal võimalik ei ole oma praegustest maksudest mingisugusi täiendawaid osasid omawalitsustele ära anda, siis jääb ainult üks tee üle maksusid suurendada.

Nagu ettetoodud kawast selgub, tuleks riigil omawalitsuste kasuks peale selle, mis nad praegu saawad, ära anda: 1) oma maal wõetawa liikumata waranduste maksu osa 40 miljoni marga suuruses ja 2) oma tulumaksu osa waldades ja alewi-

tes täies summas, nimelt 78 miljoni 900 tuhat marka, ning pool osa oma tulumak-sust linnades — 50 miljoni marka. Kokku tuleks riigil ära anda oma eelarwest üm-marguselt 169 miljoni marka. Et riik praegu oma eelarwe summadest toetust annab maakonna omawalitsustele 105 mil-joni marka, missugune summa, nagu üle-mal nägime, weel käesolewal aastal wä-hemalt 8 miljoni marga wõrra suurenda-da tuleb, ja et ülemaal ettetoodud maksude korralduse juures see toetus ära langeks, siis tõuseksid riigi eelarwe kulud 56 mil-joni marga wõrra.

Kui siia juurde arwata weel waldade puudu jääki — 50 miljoni ja alewite oma — 8 miljoni marka, mis riigil niisugusel kor-ral, kui maksude suurendamist mitte otstarbekohaseks ei tunnistata, dotatsioo-nina tuleks katta, et lagunemist ära hoida, siis langeksid otsad eelarwe summadega ligilähedalt kokku.

Lõpuks olgu weel kord tähendatud, et kuigi noor riik oma rohkearwuliste üles-annete täitmiseks suuri summasid tarwi-

tab, siiski tal ka omawalitsuste rahalist seisukorda õieti hinnata ja nende olemas-olu kindlustada tuleb, sest wastasel kor-ral satuksid nad sarnasesse seisukorda, et nad oma kohuseid oma ametnikkude, rah-wa ja riigi wastu täita ei suuda. Ei oma-walitsused ega riik wõi sarnast olukorda lubada, sest lööb omawalitsuste alus kõi-kuma, siis ei jää selle mõju ka riigi peale awaldumata.

Eestis annab riik omawalitsustele mak-sude näol wõrdlemisi wähe. Saksamaal, näit., olid omawalitsused enne sõda selles asjas mitukord paremas seisukorras. Mit-mel pool on omawalitsused sissetulekute poolest ka praegu palju paremal järjel kui Eestis. Olgu selles asjas, näit., kas wõi Daani toodud. Seal kannab näit. meie 90 wakamaa suurune koht otsekoheseid mak-susid 1200 krooni ümber. Sellest sum-mast läheb wallale 600—700 krooni, krei-sile 300 krooni a riigile ainult 200 krooni. Meil on see wahekord hoopis teine ja seda wahekorda tuleb omawalitsuste kasuks parandada.

Udupilt ja kinofilm politseikoolides.

Kriminaal-komissar Hans Salaw, Berliinis.

Mööduandwates politseilistes ringides on kestwalt kaalutud, mil wiisil politsei-ametnikule alaliselt kaswawa kuritege-wuse wastu wõitlemiseks kõige paremalt ja põhjalikumalt teadmisi pakkuda tuleks. Põhjalikku õpiainete käsitust, millele politi-seikoolides 1918 a. alus pandi, tunnistati esimeses jões kõige tarwilikumaks eel-tingimiseks noorte jõudude kaswatami-ses. Uue õpetuswiiside käsitusel tunnisi-tati ühtlasi tarwilikuks ka kõiki uuema aja tehnika saawutusi õpetuse juures ära kasutada. Mil määral udupilt ja eriti film politseiõpetuseks kasulik wõiks olla, kut-suti selle äraproowimiseks eriline kom-misjon Preisimaal kokku. Kuuekuulise te-gewuse järgi wõis juba komisjon kut-satud wõõraste ees, kelle hulgas Preisi siseministeeriumi esitajad ei puudunud, saawutatud tagajärgi demonstreerida.

Käesolewal suwel korraldas komis-jon terve rea ettekandeid mitmete Ber-liini politseiosade juures, kus selgus, et elaw pilt palju kergemalt ja edukamalt kõiki politseialasse puutuwaid küsimusi lahendada aitab, mida sõna kunagi korda ei suuda saata, rääkimata sellest, et kino-

ettekannet palju huwitawam ja elawam on, kui suusõnaline kirjeldus.

Komisjoni ülesannete hulka kuulus ka materjaali kogumine ja ametkondadele kättesaadawaks tegemine. Selleks otstar-beks walmistati kinofilm politsei alalt, milline huwi äratas mitte ainult Saksa-maal, waid ka wäljamaal.

Esimeses järjekorras kanti ette film, mis oli walmistatud Dresdenis, sealse poli-tsei walitsuse ülema isiklisel juhatami-sel. Selles pildis illustreeriti õiget ja wale politsei ametniku tegutsemise wiisi.

Nii näidati hooletut politseiametnikku, kes ennast sugugi eksitada ei lase, kui te-ma silme ees, sel ajal, kui ta oma tutwaga juttu westab, lööming lahti puhkeb, ning ka tähele ei pane, kui woorimehed pahe-mat kätt sõites liikumist takistawad. Sel-lele wastandiks näidati järgmistes pilti-des, kuidas korralik politseiametnik õigel ajal igal pool tänawal märguandmisega ning sõnadega liikumist korraldab, mille läbi igasugused korratud ära hoitakse. Niisamuti näidati, kuidas politseiametnik peab talitama läbiotsimiste juures jne. Iseäranis huwitaw oli seeria kriminaal-

tehnikast, näit. jälgede leidmine ja sarnastamine kuriteopaigal, kuritegijate jälgimine politsei koerte abil, politseiametnikkude kaitsemisviisid kallaletungimiste vastu jne. Näidati ka, kuidas politseiametnik peab talitama õnnetute juhtumiste korral ehk ülespidama joobnute vastu.

Järgmine seeria käsitas laske-, kui ka teiste kaitseriistade tarvitamist. Üksikud üleswõtted käsitawad, kuidas politseiametnik kuritegijat jälgib, kuidas ta appi ruttab, kui kellelegi kallale tungitakse, milliseid ettevaatusabinõusid ta tarwitusele peab wõtma ning kuidas ta oma kaitseriistu kõige tagajärjerikkamalt wõib kasutada.

Et aga politseikoolide siht on peale kutse- ja üleüldist haridust politseiametnikkudele pakkuda, siis näidati teaduslike filme, mida demonstreeritakse teaduslike loengute ettekandel, näit. geoloogias — kuidas maad, orud ja jõed tekiwad jne.

Ka kehalise kasvatuse alal wõib kinofilm palju kasu tuua. Nii näidati kinolindil üksikuid wõtteid maadlemises. Iseäranis kasulik on aparaadi juures tarwitusele wõetud filmi seismajätmise sisseseade, mis wõimaldab lektorile igal ajal filmi demonstreerimist katkestada, et üksikasjalisemat seletust anda. Suur tehniline edusamm filmitehnikas on wõimalus demonstreerimist pikendada ehk kiirendada. Demonstreerimise pikendamisel on suur tähtsus, näit. maadluse demonstreerimisel wõib wõtted, mis muudu kiire toimetamise tõttu silmapaari wahele jääks, pikkamisi ette kanda, nii et waatajal wõimalik oleks neid jälgida.

Lõpuks näidati naljasisulist pilkefilmil, millega ettekanded, mis igalt poolt heakskiitmist leidsid, lõppesid. Pakutud ettekannete järgi wõib otsustada, et politseifilmil on kahtlemata suur tulewik politseiteaduse alal.

Kuulikindel soomuskehakate politseile.

Dr. jur. Hans Schneickert, Berliinis.

Niikaua, kui laskeriistad olemas, on ka nende vastu kaitseabinõude leidmise kal-

lal pead murtud. Mantel- (kapsel) kuulide ülesleidmisega kaotasid kõik senini kon-

Tagajärjerikas soomuskehakate proowikatsed Berliinis.

strueeritud soomuskehakatted oma tähtsuse, ning neile jäi ainult väärtus — wagnarauana ära kasutatud saada. Kuid leidlikkuse waim ei puhanud ühte otstarbekohast kehakaitset moodsete sõjariistade wastu üles leidmast. Terwe rea aastate järgi läks wiimaks Berliini insener Oskar Schumannil korda seda rasket ülesannet lahendada ja wastawat soomuskehakatet üles leida, mida praegu kui täiust sel alal wõtta tuleb. Schumannil oli siinjuures kaks peaülesannet lahendada: Ühte metalli, õieti ühe metalli kompositsiooni leida, mis praegu tarwitusel olewate laskeriistade poolt läbilastaw ei oleks, 2) selle metalli ärakasutamist üheks soomuskehakatteks, mis raske ei oleks ning keha liigutuste juures kuidagi wiisi takistawalt ei mõjuks. Neid mõlemaid ülesandeid suutis Schumann rahuldawalt teostada, mida arwurikkad katsed (ühes maadlemistega) asjatundjate nii politsei, kui sõjawäe hulgast tõendawad. Laske katsetel nii laskeasjatundjate ühingu Berliinis, kui ka kriminaalpolitsei walitsustes Berliinis, Münchenis, Stuttgardis, Dresdenis ja Hollandis, mis automaat re-

wolwritega (kaliiber 7,65) ning tugewamate sõjawäe püstolitega, nagu Parabellum, Mauser ja teistega ette wõeti, näitasid, et tegelikult mitte ükski kuul soomusest läbi tungida ei suutnud, niisamuti oli wõimata ka soomust külma sõjariistaga läbi lüüa.

Soomus metallkompositsioon seisab koos kokkuneetud teras ja kõwa kerge metalli (mis omapäraselt kokku sulatud ja karastatud) plaadikestest. Soomuse ehitus on sarnane, et kumerad (nee pea taolised) plaadikesed õigepinnaliste kwadraat plaadikeste peale kinnitatud on, nii et nad liikuda wõiwad. See annab soomusele teatawa painduwuse kehaliigutuste juures. Selle soomuskatte raskus, mis rinda ja kõhuosasid täielikult katab, on ainult 4 kilogrammi. Peale selle on weel eriti soomuskate pea ja kaela jaoks olemas, mis niisamuti, nagu rinnakate rihmadega keha külge kinnitatakse.

Need soomuskehakatte omadused pakuwad, nagu juba nimetatud mitmekordse katsete järgi (isegi raskemate käsilaskeriistadega) selgunud, tõsist kaitset kuulide wastu, ning on juba politseis nii sise- kui

wäljamaal tarwitusele wõetud; eriti suuremate kuritegijate jälgimisel ja postidel, mis kardetawamates linnaosades asuwad.

Soomuskehakatte ideeline ja moraalne eesmärk seisab selles, et tema politseiametnikule tema elu ja terwise suhtes kindlustust pakub, nii et ametnik kuritegijaga wõideldes rohkem isiklikku julgust ja kindlust omab, ning õnnetud juhtumised politseiametnikkudega wõimalikult kaowad.

Kui teisest küljest mõelda maksuma pan-

dud määruste peale, mis kahjulikkudel tööaladel töotawate tööliste kohta maksuma pandud, ei tohiks ükski walitsus keelduda ka politseile, kelle amet elukardetawate juhtumistega seotud, sarnast kaitseabinõud pakkumast.

Muu seas on Preisi siseminister oma määrusega 12 detsembrist 1921 a. soomuskehakatte tellimise politseiametnikkudele kinnitanud ülesleidja Schaumanni süsteemi ja mustri järgi.

Politseiametnikkude kogude senisest ja edaspidisest tegewusest.

E. M--s.

Nagu teada, tegutsewad meil praegu 2 politseiametnikkude kogu — Tallinnas ja Tartus. Huwitaw on waadata nende tegewust senini ja ära märkida, mida oleks soowitaw läbi wiia tulewikus. Tallinna Politseiametnikkude kogude asutamisest saab warsti aasta mööda ja ma arwan, ei oleks üleliigne mõne sõnaga selle tegewust puudutada. See ei ole iseenesest mitte pikk aeg ja selle tõttu ei saa ka suuri nõudmisi üles seada, kuid siiski wõiks aasta jooksul palju ära teha.

Mis on siis meie kutseühingud ära teinud? Küll mitte wäga palju, kuid siiski.

On kõige pealt ellu kutsutud ühing erilise eesmärgi ja sihiga. Teadagi, on iga algus raske ja nii mõnigi kord jääb algajatel hing kinni ja näib, nagu ei jõuaks enam edasi, kuid natuke hinge tõmmates, minnakse jällegi edasi, kui aga siht õige on ja kindel alus olemas. Politseiametnikkude kogudel, nagu põhikirjast näeme, on oma kindel eesmärk ja ei puudu ka mitte alus ehk pind, mille peale oma maja wõi kodu tahetakse ehitada. Kõige pealt on kogud enesele wäga auwäärt eesmärgi ja sihi walinud, mille poolest ta hoopis lahku läheb oma eelkäijaist — Politseiametnikkude ja teenijate kutseühingutest, kes oma tegewuse aluseks wõtsid majanduslise ja osalt ka poliitilise wõitluse. Nii palju kui senini on tähele pandud, ei ole neil ametiühingutel, kes poliitilisel alusel töotawad, kunagi edu olnud ja nad satuwad kergesti libedale teele, ja warem ehk hiljem lähewad nad hingusele. Arwan, et ei eksi, kui oletan, et samadel põhjustel ka Politseiteenijate ametiühisus oma tegewust pidi lõpetama. Kuid kogud lähewad just selle poolest oma eelkäijaist lahku, et nad, poliitikat täiesti kõrwale jättes, tahawad ainult oma kutse haridust ja oskust arendada.

Wiimasel administratiiw-õigusalisel kongressil,

mis läinud kuu lõpul Brüsselis ära peeti, asuti ka seisukohale, et walitsew wõim peab wõimaldama ja edendama laialist ametnikkude kutseühisuste tekkimist ja arenemist legaalsel alusel, kuna ametnikkude streik, mis juba poliitilist ilmet kannab, administratiiw-õiguse seisukohalt kuidagi lubataw ei ole.

Kogude eesmärgiks on: arendada ja edendada politseiametnikkude eri- ja üldharidust ja ametoskust ning osawust; ühendada liikmeid ja kaswutada nende keskel au ja kohuse tunnet ja oma ametialast lugupidamist; anda igale liikmele moraalset ja seltskondlist kaswatust; aidata liikmeid majandusliselt ning wõimaldada neile wabal ajal igasugust lõbustust ja lahutust.

Nagu näeme peitub nende sõnade taga wäga suur ülesanne ja tõsine töö ning lai tegewusala.

Algus on juba tehtud kogude ellukutsumisega, ruumid muretsetud, einelauad sisse seatud ja Tallinnas kena koguke raamatuid soetatud. Ühe sõnaga, on loodud kodu, kus waba aega oma kaasteenijate ja sõprade keskel wõime mööda saata ning mõtteid wahetada oma kutse alal. Kuid seda on wähe; mis kasu on sest, kui keegi omale maja ehitab, aga ise sinna elama ei asu. On teada, et einelaua küsimusega on täna päewani tulnud tegemist teha, ja igasuguste wormilistustega wõidelda, sest ühing on uus ja laiemale hulgale tundmata.

Agas see küsimus kogu eesmärgist on iseenesest kõrwalise tähtsusega, waid esimesel kohal seisab meie kutse hariduse ja ametoskuse edendamine ning ametnikkude kaswatamine j. n. e. Arusamatu on selle tõttu Tartu Politseiametnikkude kogu eesmärk, kes einelaua küsimuse nii tähtsaks peab, et mõnesuguse lahkarwamise ja wormilise

küsimuse tõttu tahab kogu tegewust likwideerida. Sarnane teguviis oleks küll andeksandmata. Loodan, et sellest seekord õnnelikult üle saadakse ja et tulewikus mitte nii uisapäisa likwideerimise küsimust üles ei võeta.

Nii on tähtsamad ja olulisemad ülesanded kogude eesmärgist vähe teostamist leidnud. Ma ei taha siin mitte üksnes juhatust süüdistada, kuigi intensiivsemat tegewust oleks soovida, sest juhatuse ei suuda üksi midagi ära teha, kui liikmed suures enamuses eemale hoiawad ja temale kaasa ei aita. Juhatusel woiwad kõige ilusamad kawatsused olla, aga kui ta neid ainult neljale seinale awaldama peab, siis ei aita need kawatsused midagi, nad jääwad hüüdjaks hääleks kõrbes.

Peab tähendama, et kogu elust osawõtmine kaunis leige on ja see asjaolu on takistuseks, et nii mõnigi hea kawatus teostamata jääb.

Mis on siis eemale hoidmise põhjuseks? Siin ei ole wist mitte ainult üks, waid põhjusi on palju olemas. Kõige pealt tuleb mulle meele ühe politseiametniku arwamine: „Miks politseiametnikud kogusse jooma lähewad, kui mujalt tasuta saab!“ Kurb oleks see tõesti, kui meie kogus ainult joomas käime, weel kurwem aga, kui meile mujalt tasuta antakse. Ei taha seda asjaolu üldiseks teha ja arwan, kui mõni üksik seda peaks tegema, siis saame sellest ajajooksul üle.

Tähtsam põhjus oleks minu arwates see, et eestlane oma iseloomu poolest on üldse tagasihoidlik ja kulub tükk aega ja waewa, enne kui ta kellegagi seltsib.

Teiseks on pikad sõja-aastad ja rewolutsiooni ajajärk inimsoo peale rasket mõju awaldanud. Inimestel puudub waimline huwi, katsutakse ainult kergelt läbi ajada, et waimlise tööga mitte pead waewata, seda enam, et nii mõnedki ideed ja ettewõtted on kokku warisenud ja inimesed on nagu pettunud.

Ka armastawad inimesed nüüdsel ajal pealtwaatajaks jääda ja teisi arwustada, sest arwustada on ikkagi kergem, kui ise midagi luua ehk teha. Nii olen mõnelgi puhul kuulnud, et kogud olewat wäga bürokraatlikud ja seal pidawat maksima raudne distsipliin, aga miks ei ole seda asutamisel öeldud, ehk on keelatud põhikirja muuta ehk wastawaid täiendusi teha elunõuete kohaselt? Tarwis on ainult asja juure asuda ja natuke tööd teha, sest see ei ole mõni ülesaanmata asi. Minu arwates on aga sarnane arwamine kogude kohta täiesti ekslik. Põhikiri annab ainult raami ja eesmärgi tegewuseks, kuid sisemine elu ja siht oleneb üldisest waatest ning tahtmisest.

Siis on politseiametnikkude wahel märgata mingisugust külma ja wõerast wahekorda, mis on tingitud sellest, et senini kaunis palju politseiametnikke on kohti wahetanud, ühed ära läinud ja teised

asemele tulnud, mis oma mõju wahekorra peale awaldamata ei jäta.

Siin oleks juhatusel tänuväärt ülesanne täita: Kõige pealt „ühendada ja koguda liikmeid, ning kaswatada nende keskel au ja kohuse tunnet.“ Liigete kogumiseks oma ümber tuleks juhatusel kõiki abinõusid ja wõimalusi ära kasutada. Selleks otstarbeks wõiks minu arwates korraldada koosolekuid, kus kantakse ette referaate, kõnesid j. n. e., korraldada waieluse ning küsimuste ja kostmiste õhtuid. Sarnased sagedased kooswiibimised wõimaldawad meile üksteise tundma õppimist ja lugupidamist, need arendaksid meie mõtlemiswiisi ja harjutaksid meid loogiliselt oma mõtteid wäljendama. Ka aitame sel teel oma ametoskust ja kutseharidust tõsta ning oma silmaringi laiendada. Ka oleks soowitaw tihedamini korraldada üldkoosolekuid, kus oma tegewuskawa ja sihte wõime läbi harutada, neid parandades ehk täiendades j. n. e. ja nii saaksime endid üldse koguda, ühendada.

Edasi leiame põhikirjast, et kogu tahab kaswatada liigete keskel au ja kohuse tunnet ja oma ametalast lugupidamist. See küsimus on üheks walusamaks praegusel ajal. Sagedased kuriteod ja üleastumised ametnikkude seas näitawad, et puudub au ja kohuse tunne ning on meid üsna halba seisukorda wiinud ja maad annud arwamisele rahwa keskel, nagu oleksid riigiametnikud mõni alawäärtusline element. Teisest küljest on ka meie juhtiwad jõud pidanud järewalwet kõwendama ja seda rohkem wormilisele alusele seadma, mispärast meie kantseleiline asjaajamine, eriti raha asjades, üsna keeruliseks ja koormavaks on muutunud. Selle tagajärjel puudub ka usaldus ülemal alama vastu, ning ühel asutusel teise vastu ja kui meil puudub usaldus, siis on koostöötamine raske ehk koguni wõimata. Järewalwe wõib kui wormiline ehk kõige korralikum olla, puudub aga ametnikul au ja kohuse tunne, siis ei aita ükski järewalwe. Nii siis, kogudes oma kutseühingu ümber kogude näol, peame kõige pealt kaswatama au ja kohuse tunnet ning oma ametalast lugupidamist.

Seda kaswatada wõime küll kõige paremini moraalse ja seltskondlise kaswatuse teel oma liigete keskel.

Tõsiasi on see, et kui inimene mõne ülesande wabatahtlikult enese peale wõtab, siis wõib ta seda kergelt ja heameelega täita. Sunnitakse temale seda kõrgema wõimu poolt peale, siis täidab ta seda enam-wähem vastu tahtmist ja katsub tihti kõrwale põigelda.

Kõigest sellest näeme, et meie waimlise ja moraalise elu arendamiseks ja edendamiseks õige palju tuleks ära teha, kui meie tahame tõsised riigiametnikud olla demokraatlikes wabariigis.

Mis puutub politseiametnikkude majanduslise olu-

korra ja elu korraldamisse, siis võiks ka siingi palju ära teha.

Silmaspidades ametnikkude ainelist seisukorda, mis kaunis wiltsal järjel on, huwitaks see küsimus praegusel ajal wist kõige rohkem.

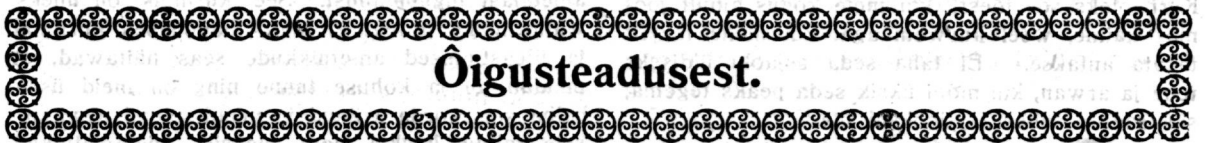
Esineda ainult palga nõudmisega, siis ei jõua meie mitte kaugele, sest siin on kindel piir, millest üle ei saa, see on rahwa jõukus ja riigi majandusline seisukord. Siin tuleb wastastikusel alusel töötada. Ma mõtlen et selleks kõige kohasem abinõu oleks wastastikune Laenu- ja Hoiukassa, kust ametnik tarbekorral wäiksemat lühikeseajalist laenu võiks saada ja kellel juhtub mõni mark tagawaras olema, võiks seda hoiule anda.

Ei tahaks siin pikemalt peatada sarnase kassa tähtsuse juures, sest igal ühel on teada, kuidas sarnastest kassadest Eestis suured pangad on kaswanud. Meil ei tuleks muidugi mitte panga asutamise peale mõelda, waid jääda kitsama tegewuse juure, nagu see sarnaste kassade algõue on.

Nüüd tuleb küsida, kust raha saada nii ütelda põhikapitaaliks? Teadupärast pärandasid kogud oma eelkäijailt ametiühisustelt wäikse summa, ja iga kuu kaswab see liikmemaksu näol. Siis on meil pool aastat kasutamata kaunis hulk raha Eesti pangas, nõnda nimetatud „lisaraha“. Võiks samme astuda, et ka need summad antakse kogu kasutada, kuni wäljamaksmiseni. Tarwilisel korral wõib ka pankadest laenata, mis kogul kergem on, kui üksikul isikul. Abinõusid on palju, kuidas kapitaali koguda ja kõiki neid üleslugeda lähiks pikale, olgu weel tähendatud, et seks otsarbeks võiks ka pidusid ja loteriisid korraldada.

Laen, mida wälja antakse, ei pruugi mitte suur olla, ja tuleb anda sellele, kellel tõesti waja on tarbeainete muretsemiseks. Peaasi, sellega saaksime mõnegi ametwenna kitsikusest wälja aidata ja see oleks moraalselt ka suur toetus.

Nii siis, käed külge ja asume tööle ja näitame, et politseiametnik ka sundimata wõib ära teha omal wabal algatusel. Kõik ühe eest ja üks kõigi eest!

Õigusteadusest.

Tsiwiil-kohtupidamine.

Wann. adw. K. Mikfeldt.

Tsiwiil-protsessist wõtawad osa: 1) pooled (стороны), kes teatawa õiguse pärast waidlewad ja 2) kohtuwõimu organid, kes seda waielust lahendawad.

Kohtuorganid. Kohturippumatus. — Nagu juba alguses öeldud, seisab kohtute ülesanne kodanikkude õiguste kaitsemises kõikide wastu, kes neid rikkuda püüab ehk tõrgub neid tunnistamast, selle peale waatamata, kas sünnib see erasikute wõi riigiasutuste poolt mõne riigi huwi ettekäände all. Sellepärast wõib kohus tarwilikul kõrgusel seista ning oma tähtsaid ülesandeid korralikult täita ainult siis, kui tema täitsa iseseisew ning täitsa rippumata on teistest wõimudest, mis ka meie põhisseaduses § 68 ette nähtud. Kohtu rippumatust tuleb kindlustada, tunnistades kohtunikkude tagandamatust (несмѣняемость). Tagandamatus (wõi asendamatus) seisab esiteks selles, et kohtunikku wõib ametist tagandada ainult kohtu teel, s. o. kui tema mõne kuriteo toime pannud ning kohus otsustanud teda sellepärast tagandada ja teiseks, et wastu tema tahtmist ei wõi teda teise

ameti, — isegi kõrgema peale, ümber paigutada. Niiwiisi siis ei wõi mingisugune administratiiv-wõim kohtuniku otsuste peale oma mõju awaldada. Peale selle peab riik weel kohtunikke waranduslikult kindlustama, nii suurt palka makstes, et nemad võiks anduda kõige oma jõuga õigusmõistmisele, ilma, et neil weel tarwis oleks mingit kõrwalist teenistust otsida. Ka meie põhisseadus (§72) määrab kindlaks, et kohtunikud ei wõi pidada, peale seaduses ettenähtud juhtumistele kõrwalist palgalist ametit.

Sellele, nõnda ütelda, wälimisele iseseiswusele peab wastama sisemine iseseiswus — kõlbline laitmatus ja asjatundmine. Wiimasel põhjusel wõib kohtunikkudeks määrata ainult isikuid, kellelel wastaw juriidiline haridus ning kogemused. Kohtuas. s. (Учрежд. суд. уст.) ja ajut. Walitsuse seaduse Nr. 14 — „R. T.“ Nr. 2 — 1921 a. § 200 ja järgm. järele wõib kohtunikuks määrata ainult Eesti kodanikke, kes vähemalt 25 a. wanaks on saanud, kelle õigused mingil wiisil kitsendatud ei ole ning eluwiis laitmata

ja kelledel juriidiline haridus — teoreetiline ja praktiline ehk kõige vähemalt praktiline.

Lõune-Euroopa riikides peavad kohtunikud tingimata kõrgema juriidilise haridusega olema.

Kohtuasutuste liigid. — Oma koosseisu järele wõivad kohtud olla: 1) üheisikune kohus (единоличн. судъ) ja 2) kollegiaalne ehk mitmeisikuline kohus (коллегиалн. судъ). Mitmeisikuline kohus seisab koos mitmest, kõige vähemalt kolmest kohtunikust ja kindlustab suuremat põhjalikkumust otsuse tegemise juures, iseäranis suusõnalise protsessi juures, — mida üks kohtunik poolte ehk tunnistajate seletustest tähele ei pane, seda märkab teine, mida üks ei tea, seda teab teine. Kollegiaalsed kohtud on sellepärast ka sündsamad keeruliste ja tähtsamate asjade lahendamiseks, ja neile alluvad harilikult asjad, mille harutamine nõuab rohkem wilumist ja asjatundmist.

Üheisikuses kohtus mõistab kohut ainult üks kohtunik. Sarnane kohus on odavam kui kollegiaalne ja sellepärast wõib neid suuremal arwul asutada ning rahwale kättesaadavaks teha. Peale selle tegutsewad nemad rutem. Nendele alluwad wäiksemad ja lihtsamad asjad ehk niisugused, mis rutulist otsustamist nõuavad.

Eestis teostawad kohtuwõimu järgmised kohtu organid (Wene kohtuas. s. ja ajutiste kohtute sisseseadmise seadus ning tema muutmise seadus — „R. T.“ Nr. 1 — 1918 ja Nr. 55/56 — 1920 a.):

I. R a h u k o h t u d. Rahukohus on üheisikune esimese astme kohus. Rahukohtunikule alluwad vähem tähtsad ja vähem wäärtuslised asjad ja asjaajamise kord on lihtsustatud.

Ts. kp. s. järele § 29a ja 1806 järele alluwad rahukohtunikule järgmised tsiwiil-asjad:

1) nõudmised, ükskõik missuguste kohustuste põhjal, ja nõudmised liikuwa waranduse kohta, kui nende wäärtus mitte üle 50.000 m.; kahjutasu nõudmised alluwad rahukohtunikule ka sel juhtumisel, kui nende sisseandmisel wõimata on nende wäärtust positiivselt kindlaks teha, kuid nõudja ise ei määra teda üle 50.000 marga;

2) nõudmised rikutud waldamise ennistamise pärast, kui waldamise rikkumisest ei ole mitte rohkem, kui üks aasta mööda;

3) nõudmised rikutud orjesti (serwi-

tuutide) pärast, kui sellest rikkumisest pole möödnud üks aasta;

4) palwed tõenduste kindlustamise kohta, rippumata nende summast;

5) sunnitäitmise palwed aktide järele (Ts. kp. s. §§ 161¹ — 161²⁴ ja 1807²), kui nende summa mitte üle 50.000 m.;

6) palwed tulewaste nõudmiste eelkindlustamise pärast, ükskõik missuguse summa peale;

7) liikuwa asja ettenäitamise nõudmised (искъ о показаніи вещи) — B. Ers. § 4593;

8) hoiukorra asjad, päranduse wäärtuse peale waatamata („R. T.“ Nr. 43 — 1923 a.).

Rikutud kinniswara ehk serwituudi waldamise õiguse ennistamise asjus ennistab rahukohtunik rikutud pidamist wõi tarwitamist, ilma et ta omanduse õiguse küsimust selle waranduse peale harutusele wõtaks. On aga üheaastane tähtaeg mööda lastud minna, siis lükkab kohtunik ennistamise palwe tagasi, kuid nõudjal jääb wõimalus omanduse wõi orjesti õiguse nõudmisega rahukogu poole pöörata (Ts. kp. s. § 1807).

II. R a h u k o g u d on kollegiaalsed kohtud; nemad on, ühelt poolt, teiseks kohtu astmeks rahukohtunikukudele alluwates asjades ja, teiselt poolt, esimeseks astmeks asjades, mis rahukohtuniku wõimupiiri ei kuulu.

Iga rahukogu wõim ulatab tema ringkonna üle, iga ringkond on omalt poolt rahukohtunikukude jaoskondadeks jaotatud.

III. K o h t u p a l a t, mis Tallinnas asub, on kollegiaalne kohus ja teise kohtu astmeks asjades, mis rahukogule kui esimese astme kohtule alluwad.

IV. K õ r g e m r i i g i k o h u s („R. T.“ Nr. 22 — 1919 a.) teostab Eesti Wabariigis ülemat kohtuwõimu. Kõrgemale riigikohtule alluwad kassatsiooni kaebtused tsiwiil-asjus rahukogude ja kohtupalati otsuste peale; nende harutamisel toimetab riigikogu tsiwiil-kohtupidamise seaduse järele, mis endise wene senati tsiwiil-kassatsiooni departemangu kohta maksuwad olid. Peale selle alluwad riigikohtule asja uuesti üleswõtmise palwed kõikide kohtute lõpulikkude otsuste wastu.

Kollegiaalsed kohtud seisawad koos: esimehest, abiesimeestest ja kohtuliigestest. Rahukogu esimeest, abiesimeest, alalisi liikmeid, samuti ka kohtupalati waneimat esimeest, departemangu esimeest ja

liikmeid nimetab ametisse riigikohus oma üldisel koosolekul.

Wastawate ametite awanemisel seatakse rahukogu alaliste liigete (ja jaoskonna ning lisarahukohtunikkude) kandidaadid üles kohal. rahukogu üldis. koosolekul ja kohtupalati liigete, rahukogu esimehe ja abiesimehe kandidaadid kohtupalati üldisel koosolekul isikute hulgast, kes wõiwad seaduse järele awanenud ametit pidada.

Rahukogude ja kohtupalati ettepanekud kandidaatide kohta saadetakse riigikohule edasi kohtupalati wanema esimehe kaudu, kes oma arwamist ülesseatud kandidaadi kohta annab.

Peale ettepanud kandidaatide wõib riigikohus ametisse nimetada ka teisi isikuid.

Riigikohtunikud walitakse ametisse Riigikogu poolt.

Ametlik osa.

„Riigi Teataja“ nr. 122 ja 123 sisu:

Nr. 122 on awaldatud: Määrus Auwere, Mustajõe ja Joala waldade ühendamise kohta. — Määrus Rumbi küla Wahastu wallast eraldamise ja Kärü walla külge liitmise kohta. — Sunduslik määrus liikwelowate 10-, 25- ja 100-margaliste riigi kassatähtede ja 50-margaliste pangatähtede kõrwaldamise ja ümberwahetuse kohta. — Korraldus riigiasutuste nimel Eesti Pangas ja tema osakondades kontokorrent- ja deposiitarwetel olevate summade üle aruandmise kohta. — Sundmäärus kauplemise aja kohta Mõisaküla alewis. — Sundmäärus kilomeetri- ja teenäitajate postide

korrashoidmise kohta Wiljandi maakonnas. — Lääne maakonnawalitsuse teadaanne wallawalitsuste asukohtade muutmise kohta.

Nr. 123. Linna- ja alewiwolikogude ning walla- ja maakonnanõukogude wolituste aja kindlaksmääramise seadus. — Alewiseaduse muutmisseadus. — Tallinna tehnikumi mereinseneer-mehaanika eriosakonna põhikirja §§ 6 ja 7 muutmisseadus. — Õpetajate seminaaride seadus. — Määrus posti ametpakkide kohta. — Määrus kaupade wäljaweo ning tollimaksude kohta. — Teadaanne muudatuste kohta Riigikogu koosseisus.

M i t m e s u g u s t.

Ametwenna dokumendid.

Hiljuti juhtus Berliini politseiwalitsuses kena nali, mis isegi wanu, nii mõndagi näinud kriminaalametnikke naerma pani.

28 aastane professionaalne palituarwas Fred K. Schlegeli uulitsast löi jällegi ühe uhke isanda rnantli üle, müüs saagi maha ja tarwitas taskutest leitud wöcraid dokumente enese legitimeerimiseks.

Õnnetul kombel sattus tema aga warsti peale hästi kordaläinud operatsiooni ühe suurema razzia puhul politseiwõimude kätte; protesteeris ühes teiste ilmasüüta kodanikkudega muidugi mõista kõige ägedamalt tülitamise wastu politsei poolt ja näitas iseteadwa näoga „omi“ dokumente politseinikule ning kohkus wäga, kui ametnik mui-gawa näoga hüüdis: „ometi lõppude lõpuks kord lõksus, wana sõber!“

Fred'il oli asi see kord pisut äpardanud: halba aimamata oli tema teise tagaotsitawa murdwarga palitu ja paberid warastanud. A.

Päästja poolt arreteeritud.

Weidi teistmoodi kukkus teine, ka kaua tagaotsitud kurjategija Pariisi politsei kätte.

Inimestest, autodest, hobustest ja jalgratas-

test kubisewa Place de l'Opéra mööda läks keegi mees ja oleks karwa päält kihutawa auto alla jäänud, kui mitte keegi teine jalutaja teda wiimasel silmapilgul tagasi poleks kiskunud. Õnnelikult päästetu tänas südamlikkude sõnadega päästjat, kes tagasihoidlikult inim-murru kadus.

Järgmisel päewal ilmus wöerastemaija, kus päästetu elas, keegi isik ja soovis temaga kokku saada. See oli päästja, kuid käes oli temal — arreteerimise käsk. Päästja oli kriminaal-ametnik ja õnnelikult päästetu — ammu tuntud, kuid kättesaamata kurjategija. Politseinikule näis mehe nägu, keda ta päästis, tutaw olewat, kuid et tema midagi kindlat ei teadnud, uuris ta mehe elukoha wälja, läks politseiwalitsusesse ja tundis sealolewate näopiltide järele kurjategija ära, kes nii wiisi haigemaja asemele wangimajja sattus. A.

5 miljoniline pettus — wastutulelikkuse motiividel.

Selle kuu keskpaigal oli Wiini kohtuwõimudel tegemist iseäralise kriminaal kuriteoga ja omapärase süüalusega.

20-aastast kontori ametnikku Therese P.-t

süüdistati pektuses, mille tagajärjel mitmed ärid kokku üle miljardi Austria krooni (üle 5 miljoni Eesti marga) kahju said, kusjuures kuriteo motiiviks soow ei olnud wõõrast wara omandada, waid ainult tahtmine kahe isiku nõudmistele wastu tulla.

Neiu P. oli suure raswaainete äri ametnik ja sai tuttawaks kahe meesterahwaga, kes teda palusid neile raswa — edasimüümise otstarbeks — kätte toimetada. P. oli sellega nõus ja tellis en gros äridelt, kus teda kui lugupeetud firma ametnikku tunti, raswa suurel määdul. Sealjuures maksis P. ise kilogrammi eest harilikult 23.000 krooni ja müüs saadud kauba edasi 21.000 krooni eest!

Asi kestis tükk aega kuni „äri“ awalikuks tulemiseni, sest P. maksis saadud rahaga, nii palju

kui sellest jatkus, wana kauba osalt kinni ja tellis edasi.

Kohus seisis mõistatuse ees, sest ülekuulamisest ja asja põhjalik uurimine olid selgeks teinud, et P. tööpoolest mitte mingisugust ainelist ega muud kasu oma tegewusest ei saanud ja et kõik kasu tema ärisõprade tasku jäi.

Selgitust töid asjasse kohtuarstid, kes kõik tõendasid, et siin tegemist waimliselt wähe arenenud isikuga, kes wäga kergelt wõera mõju alla satub ja sugereerituna kõige peale walmis on.

Kohus mõistis ekspertiisi põhjal P. wabaks, kuna raswaostjad karistuse alla langesid kahtlase päritoleku kaubaga kauplemise eest.

A.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 2166. Lugeja nr. 357. Küsimus. Eestist pärit olew isik on salaja üle piiri tulnud. Tema kodakondsuse küsimuse lahendamiseks sisse antud palwe peale on Sisem. Adm. asj. peawalitsusest wastus tulnud, et ei ole Eesti kodanik ja peab omale peatusloa muretsema, aga sarnase palwega pööraku 2 aasta pärast Siseministri poole — Kod. sead. § 8.

Kas peab tema naine, kes kõik see aeg siin elanud E. W. isikutunnistusega, ühtlasi mehega ka peatusloa muretsema, ehk wõib tema endisesse, s. o. Eesti kodakondsusesse jääda. Kas on Kodakondsuse seaduse järele võimalus abikaasadel eraldi

kodakondsuses seista — Kodakonds. sead. § 19.

Wastus: Kodakondsuse seaduse § 1 järgi on Eesti kodaniku õigused ja kohustused kõigil neil isikutel, kes tähendatud paragrahwi kolmele nõuetele wastawad. Kui küsimuses tähendatud naine neile nõuetele wastab, siis on tema ja jääb Eesti Wabariigi kodanikuks, vaatamata selle peale, et tema mees kodakondsusest ehk mõne wõõra riigi kodakondsusesse astunud, sest kodakondsuse seaduse põhimõtete järele wõib naine mehest ka eraldi Eesti kodakondsuses seista ja omandada.

Wäljaandja: Toimetuskommissjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegelik toimetaja: K. Kogermann.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised isikutunnistused:

Wällik, Aleksander Otto p., w. a. Wäana wallawal. 19. 3. 21 a. nr. 15. (16059)

Elmik, Marie Tõnise t., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 14. 11. 21 a. nr. 12664. (16060)

Mihailowa, Aline Jüri t., w. a. Pärnu maak. pol. ülevalt 6. 5. 22 a. (16061)

Lill, Jakob Madise p., w. a. Wõtikwere wallawal. 1920 a. (16062)

Rossmann, Elmar Friedrich Arnoldi p., w. a. Wana-Wändra wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 99. (16063)

Peterson, Pauline Johani t., w. a. Tall. l. pol. ülevalt 1919 a. nr. 9304. (16064)

Bross, August Jaani p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. nr. 3485. (16065)

Rent, Julie Madise t., w. a. Baltiski pol. jsk. 4. 8. 22 a. nr. 1472/294. (16101)

Abrelthai, Arnold Tõnu p., w. a. Baltiski pol. jsk. 18. 7. 21 a. nr. 1342. (16102)

- Neuhaus, Johannes Jüri p., w. a. Baltiski pol. jsk. 20. 9. 20 a. nr. 1222. (16103)
- Soosaar, Johann Karli p., w. a. Wallaguta wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 199. (16157)
- Wigla, Jaan Juhani p., w. a. Rannu wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 512. (16158)
- Kõiw, Jüri Jakobi p., w. a. Rannu wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 162. (16159)
- Lohk, Johann Jaani p., w. a. Palupera wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 279. (16161)
- Rekkand, Julius Jaagu p., w. a. Palupera wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 27. (16162)
- Anderson, Eduard Jaani p., w. a. Palupera wallawal. 20. 9. 20 a. nr. 444. (16163)
- Lohk, Adele Juuli Alwiine t., w. a. Palupera wallawal. 23. 2. 21 a. nr. 553. (16164)
- Tasak, Anna Natalie Johani t., w. a. Palupera wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 253. (16165)
- Kattai, Berta Jaani t., w. a. Hellenurme wallawal. 18. 3. 20 a. nr. 116. (16166)
- Piepenberg, Gerhard Emili p., w. a. Jõhwi pol. jsk. 9. 3. 21 a. nr. 1142. (16201)
- Korjakin, Iwan Wassili p., w. a. Jõhwi pol. jsk. 21. 10. 21 a. nr. 1612. (16202)
- Essmann, Aleksander Mihkli p., w. a. Wiljandi maak. pol. 16. 6. 22 a. nr. 928. (16262)
- Loomann, Amanda Jaani t., w. a. Taewere wallawal. 31. 1. 20 a. nr. 738. (16263)
- Ardel, Jüri Tõnise p., w. a. Suure-Kõpu wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 177. (16264)
- Lohk, Jaan Tõnise p., w. a. Aidu wallawal. (16265)
- Wuin, Helmi Johani t., w. a. Pärsti wallawal. (16266)
- Johanson, Andres Ado p., w. a. Tarwastu wallawal. 14. 1. 20 a. nr. 1125. (16267)
- Himmelreich, Hans Mardi p., w. a. Wastemõisa wallawal. 14. 5. 20 a. nr. 1383. (16268)
- Koff, Mihkel Jakobi p., w. a. Taewere wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 418. (16269)
- Kraaner, Jüri Madli p., w. a. Sürgawere wallawal. 30. 6. 20 a. nr. 756. (16270)
- Kändsimann, Marta Hendriku t., w. a. Taewere wallawal. (16271)
- Laurisson, Alide Johani t., w. a. Tarwastu wallawal. (16272)
- Parik, Jakob Jüri p., w. a. Olustwere wallawal. (16273)
- Roose, Ado Hansu p., w. a. Holstre wallawal. (16274)
- Ojasson, Andres Andrese p., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 3. 2. 20 a. nr. 7550. (16275)
- Sirul, Jaak Hansu p., w. a. Tarwastu wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 1242. (16276)
- Waga, Marie Jaagu t., w. a. Tuhalaane wallawal. (16277)
- Iaane, Anna Jaani t., w. a. Holstre wallawal. 5. 1. 20 a. nr. 776. (16278)
- Essmann, Aleksander Mihkli p., w. a. Saue-Kõpu wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 410. (16279)
- Grandt, Jüri Matsi p., w. a. Sürgawere wallawal. 4. 6. 21 a. nr. 851. (16283)
- Lensen, Paula Jaani t., w. a. Loodi wallawal. 8. 3. 21 a. nr. 325. (16284)
- Raamann, Jaan Jüri p., w. a. Wana Tānasilma wallawal. (16285)
- Kabal, Jaan Jaani p., w. a. Tarwastu wallawal. 23. 12. 19 a. nr. 111. (16286)
- Illison, Ado Johani p., w. a. Patküla wallawal. 19. 5. 20 a. nr. 1240. (16360)
- Illison, Anna Johani t., w. a. Patküla wallawal. 19. 5. 20 a. nr. 1241. (16360)
- Meier, Priido Mihkli p., w. a. Mustjala wallawal. 20. 1. nr. 237. (16503)
- Õun, Wassili Nikolai p., w. a. Kaarma-Suure wallawal. 23. 2. 21 a. nr. 605. (16505)
- Martinson, Orest Daweti p., w. a. Kuresaare pol. jsk. 30. 4. 20 a. nr. 2212. (16507)
- Ots, Eduard Peetri p., w. a. Kaarma-Suure wallawal. 6. 11. nr. 413. (16508)
- Maripuu, Alice Reediku t., w. a. Pihtla wallawal. 23. 2. 23 a. nr. 46. (16510)
- Uusmaa, Melania Kirilli t., w. a. Kuresaare pol. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 838. (16510)
- Lember, Feodor Mihaili p., w. a. Lonna wallawal. 27. 5. 21 a. nr. 830. (16611)
- Lemberg, Lidia Mihkli t. (16611)
- Kats, Boris Mihaili p., nr. 27925. (16617)
- Iwanowa, Marie Wassili t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 14. 12. 22 a. nr. 9326. (16618)
- Warik, Johannes Peetri p., w. a. Wiitina wallawal. 20. 11. 20 a. nr. 859. (16651)
- Horn, Julius Ado p., w. a. Sõmmerpalu wallawal. 7. 4. 20 a. nr. 817. (16652)

- Liloson, Elisabet Jaani t., w. a. Aleksandri wallawal. 21. 12. 19 a. nr. 603. (16653)
- Landt, Minna Jaani t., w. a. Loosi wallawal. 13. 1. 19 a. nr. 23. (16654)
- Reinboldt, Hilda Hansu t., w. a. Wõru l. pol. jsk. 2. 12. 19 a. nr. 1985. (16655)
- Kelder, Daniel Ado p., w. a. Haanja wallawal. 31. 1. 20 a. nr. 1380. (16656)
- Anier, Gustaw Johani p., w. a. Karula wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 113. (16657)
- Anier, Emilie Hansu t., w. a. Karula wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 233. (16658)
- Jaagumäe, Ella Kadri t., w. a. Misso wallawal. 21. 5. 20 a. nr. 365. (16659)
- Sinka, Rudolf Johani p., w. a. Wõru l. pol. jsk. 25. 9. 20 a. nr. 3670. (16660)
- Heero, August Karli p., w. a. Wastseliina wallawal. 3. 12. 20 a. nr. 1334. (16661)
- Bibikow, Ernst Aleksandri p., w. a. Wastseliina wallawal. 22. 10. 20 a. nr. 1314. (16662)
- Selkowa, Hella Joosepi t., nr. 15166. (16632)
- Wedel, Robert Jüri p., nr. 384. (16633)
- Thomson, Marta Jakobi t., w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. nr. 3574. (17469)
- Hansen, Liine. (5381)
- Eiche, Rosalie Gustavi t., nr. 25.
- Eiche, Peeter Jakobi p., nr. 83.
- Rauk, Jaan Peetri p., nr. 22.
- Kliimand, Ida Otto t., nr. 45.
- Kütman, Jaan Joosepi p., nr. 415.
- Ants, Karl Jüri p., nr. 426.
- Hämalberg, Peeter Joosepi p., nr. 31.
- Kliimand, Ida Jakobi t., nr. 746.
- Matiisen, Oskar Willemi p., nr. 1988.
- Pent, Mihkel Andrese p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 1919 a. nr. 6677. (10226)
- Raus, Anna Karli t., w. a. Waimastwere wallawal. 28. 2. 22 a. nr. 818. (11019)
- Puusepp, Johanna Hansu t., w. a. Roela wallawal. 26. 3. 21 a. nr. 898. (11021)
- Priks, Julius Juhani p., w. a. Waimastwere wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 170. (11024)
- Truus, Peeter Mardi p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 15. 1. 20 a. nr. 10750. (11025)
- Tamm, Alide Karli t., w. a. Kaarepere wallawal. 18. 11. 22 a. nr. 960. (11026)
- Steinbick, Rudolf Augusti p., w. a. Elistwere wallawal. 23. 1. 22 a. nr. 1347. (11027)
- Wuks, Rudolf Gustawi p., w. a. Kudina wallawal. 1. 11. 20 a. nr. 582. (11029)
- Karu, Johannes Johani p., w. a. Laiuse wallawal. 4. 11. 20 a. nr. 1042. (11030)
- Jansen, Oskar Jaani p., w. a. Laiuse wallawal. 17. 1. 20 a. nr. 719. (11031)
- Katsan, Hugo Marie p., w. a. Puurmanni wallawal. 28. 6. 21 a. nr. 1495. (11032)
- Iaas, Albert Jaani p., w. a. Ulila wallawal. 15. 9. 20 a. nr. 208. (11033)
- Lang, Helene Karli t., w. a. Elistwere wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 164. (11034)
- Annus, Peeter Jaani p., w. a. Härjanurme wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 39. (11035)
- Laurson, Anna Jüri t., w. a. Kaarepere wallawal. 10. 4. 23 a. nr. 33. (11036)
- Graw, Jaan Jakobi p., w. a. Elistwere wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 54. (11037)
- Sumin, Mihail Karpi p., w. a. Peipsiäärese wallawal. 29. 3. 20 a. nr. 1169. (11038)
- Saar, Anna Feodori t., w. a. Keila wallawal. 28. 12. 20 a. nr. 1929. (12949)
- Erik, Jaan Hindreku p., w. a. Warbola wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 285. (12950)
- Tarakanow, Denis Dimitri p., nr. 296. (13842)
- Kohtow, Dian Ignati p., nr. 186. (13843)
- Sarap, Karl Jakobi p., nr. 800. (13844)
- Hinno, Bernhard Andrese p., nr. 96. (13845)
- Pärn, Ella Pauline Johani t., nr. 1431. (13846)
- Luik, Lidia Anna t., w. a. Jõgisoo wallawal. 16. 6. 21 a. nr. 389. (13972)
- Jolla, Jaan Hindreku p., w. a. Liigwalla wallawal. 17. 4. 20 a. nr. 643. (14293)
- Riiwik, Minna Mihkli t., w. a. Märjamaa wallawal. 30. 9. 21 a. nr. 1215. (14487)
- Huuberg, Madis Madise p., w. a. Waikna wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 115. (14486)
- Nuga, Liisa Gustawi t., w. a. Märjamaa wallawal. 1. 9. 22 a. nr. 1329. (14488)
- Tiits, Jüri Jüri p., w. a. Haimre wallawal. 7. 8. 22 a. nr. 897. (14489)
- Kadai, Minna Jaani t., w. a. Narwa l. pol. ülema poolt 4. 6. 21 a. nr. 28818. (14600)
- Ots, Oskar Peetri p., w. a. Nehatu wallawal. 10. 9. 20 a. nr. 1126. (14597)
- Lepik, Martin Pearn p., w. a. Rae wallawal. 23. 4. 20 a. nr. 1701. (14598)
- Fichorn, Elwiine Jaani t., w. a. Rae wallawal. 1920 a. nr. 632. (14599)
- Allas, Richard Johannese p., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 2. 12. 19 a. nr. 998. (14898)
- Rätsep, Aleksander Madise p., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 1. 12. 19 a. nr. 934. (14899)

- Janow, August Gustawi p., w. a. Palmse wallawal. 3. 6. 21 a. nr. 1010. (14900)
- Metsniit, Andrei, w. a. Muhu-Suure wallawal. 13. 4. 21 a. nr. 875. (15085)
- Tarwis, Aleksander, w. a. Muhu-Suure wallawal. 13. 1. 20 a. nr. 243. (15086)
- Iuhasoo, Marie Leenu t., w. a. Rapla wallawal. 8. 2. 23 a. nr. 72. (15447)
- Hierm, August Hansu p., nr. 619. (15526)
- Sengbusch, Amanda Johani t., nr. 1913. (15526)
- Saugernebo, Marie Hugo t., w. a. Pärnu l. pol. ülemalt 2. 7. 21 a. nr. 14176. (15655)
- Silm, Aleksander Peedi p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 9. 6. 20 a. nr. 10072-a. (15656)
- Mikwitz, Hans Christofi p., w. a. Illuka wallawal. 10. 5. 21 a. nr. 1216. (15657)
- Kuusik, Willem Peetri p., w. a. Suuremõisa wallawal. 13. 1. 20 a. nr. 1234. (15658)
- Paschkewitsch, Elfriede Iwani t., w. a. Tall. l. pol. ülema poolt 15. 1. 20 a. nr. 7827. (15659)
- Waldmann, Feliks Eduardi p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 29. 5. 20 a. nr. 10632. (15660)
- Waldmann, Marie Hinno t., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 10. 1. 20 a. nr. 7293. (15661)
- Saar, Aleksander Jakobi p., w. a. Pada wallawal. 30. 8. 20 a. nr. 1278. (15749)
- Remak, Ida Juhani t., w. a. Sõmeru wallawal. 5. 10. 20 a. nr. 1566. (15750)
- Kadak, Ewald, nr. 3592. (15916)
- Ukareda, Miina, nr. 23. (15919)
- Kõiw, Julie, nr. 362. (15920)
- Allak, Johannes Hansu p. (15971)
- Éwartow, Paul Jakobi p. (15970)
- Senny, Marie Johani t. (15973)
- Simson, Anette Jaani t. (15972)
- Luganin, Wadim Aleks. p., w. a. Harju maak. pol. ülemalt 13. 6. 21 a. nr. 351. (16029)
- Ottisaar, Olga Jaani t., w. a. Peningi wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 512. (16030)
- Arbusow, Aleksander Aleks. p., w. a. Jõeletme wallawal. 2. 1. 20 a. nr. 647. (16031)
- Wender, Aleksander Danieli p., w. a. Narwa l. pol. ülemalt 30. 11. 19 a. nr. 5555. (16032)
- Laigar, Adam Johannese p., w. a. Jõeletme wallawal. 28. 5. 20 a. nr. 1133. (16033)
- Arbusow, August Aleksandri p., w. a. Jõeletme wallawal. 1919 a. nr. 670. (16034)
- Ruutu, Hans Jaani p., w. a. Kuiwajõe wallawal. 24. 3. 21 a. nr. 1006. (16036)
- Nikandrow, Gerasim Wassili p., w. a. Tartu maak. pol. ülema poolt 24. 5. 21 a. nr. 206/4564. (16037)
- Piksarw, Jaan Jaani p., w. a. Kirna-Kohatu wallawal. 31. 5. 20 a. nr. 1227. (16722)
- Lein, Juuli Elisabet Pritsu t., w. a. Saue wallawal. 22. 11. 21 a. nr. 1573. (16724)

Shokolaadi kompwekid
TACCINN, WOCTA TANAW NR. 3.

Kuulutus.

29. septembril s. a. uppus Soome ranna läheduses Johannes Rent, 33 aastat wana, pika kaswuga, tugewa keha ehitusega, ilma habemeta parema käe peal tätoweeritud rist, süda ja ankur. Sinised puuwillased tööriided, wene sinelist poolpalitu, ja selle peal must wihma kuub.

Surnukeha Eesti rannale wäljauhtumise korral palutakse teatada Baltiski politsei jaoskonna ülemale ehk uppunu abikaasale Adele Rentile, Baltiski, Elisabethi tän. nr 114.

Kuulutus.

Märtsi kuul s. a. leiti Hageri laada platsilt nahk raha mappe wäheses rahaga. Siia ajani omanik kuulutuste peale ilmunud ei ole. Kui 1. detsembriks 1923. a. omanik ei ilmu, saab leid, Balti Eraseaduse § 739 põhjal, leidjale wälja antud.

Raplas, 18. okt. 1923. a. Nr. 1022.

Rapla politsei jaosk. ülem: J. Wiikmann.

Kuulutus.

7. now. s. a. kell 12 päewa saab Reiu wallas, Soosare talus August Soosare päralt olew walge seapõrsas, 1000 mk. peale hinnatud, enampakkumise teel 1923 a. jalgratta maksu wõla tasuks ära müüdüd.

Pärnu maak. Politsei I. jsk. Ülem: Rawell.